

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Episcopiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINICA

Pretul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
pe $\frac{1}{2}$ de an 5 cor.
România și străinătate pe an 14 fr.
pe $\frac{1}{2}$ an 7 "

Pretul inserțiilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte
etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte
8 cor., de aci în sus 10 coroane.

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
„FOAIA DIECEZANĂ”
iar banii de prenumerațiune și inserțiuni la
Administrațiunea Tipografiei și Librăriei die-
cezane în Caransebeș. — Telefon Nr. 30.

Nr. 5416 Șc. ex 1909.

Notă oficială

Originalul Testimoniului de calificare în-
vățătoarească a candidatului de învățător Iosif
Velovan, estradat sub 30 Iunie (13 Iulie) 1908.
Nr. 5932 Șc. ex 1908, afirmative pierzându-se,
numitului candidat de învățător s'a estradat
sub Nr. 5416 Șc. ex 1909 duplicat și astfel
originalul susținut să declare de nimic.

● Caransebeș în 2/15 Septembrie 1909.

Filaret Musta m. p.

Arhimandrit, vicariu episcopesc.

Nr. 5586 B. ex 1909.

Publicațiune

Avându-se în vedere regulamentul pentru esa-
menul de calificare preoțască, conform căruia în
luna lui Septembrie are a să ținească acest examen de
calificare să aduce prin aceasta la cunoștința
absolvenților de teologie, cari doresc a se supune esa-
menului de calificare, că examenul să va ținească în
16 Septembrie a. c. st. vechiu și eventual în zilele ur-
mătoare.

Deci, ceice doresc a se supune la acest termen
examenului de calificare preoțască să provoacă,
ca până în 13 Septembrie a. c. st. v. să-și înainteze
la Consistorul diecezan petițiunile lor timbrate în re-
gulă și ajustate cu următoarele documente:

1. Estrasul de botez.
2. Testimoniile despre studiile anterioare teologice.
3. Absolutul teologic.
4. Atestat despre ocupațiunea dela timpul ab-
solvării teologiei.
5. Taxa (40 cor.) examenului de calificare.

Caransebeș în 5 Septembrie 1909.

Filaret Musta m. p.

Arhimandrit, vicariu episcopesc.

Chestia noastră bisericească

Vestitul conte Iosef de Maistre zice bunăoară,
că spiritul cel desastros al lui Locke a pus temeliile
la o filozofie pe cât de falșă, pe atât și de primej-
dioasă, și acel spirit a început a incolți în noroiul
inferbântat al Parisului și a produs monstrul revolu-
ției, care a înghițit Europa. De Maistre urmează mai
departe așa: De altfel judecata, ce sânt silit a da
asupra operelor lui Locke, nu mă împiedecă de a-i
recunoaște toată dreptatea cuvenită. El avea virtuți,
chiar mari virtuți, și deși acestea îmi aduc aminte
de acel măiestru de dant, de care, pare-mi-să, Dr. Swift
zice, că avea toate însușiile cele bune afară numai
de una, anume că șchiopăta, totuși eu am mare res-
pect de caracterul lui Locke; dar din nou trebuie să
regret influența, ce *principiul cel rău* o exercită asupra
celor mai bune spirite. Spre nenorocire, Europa e stă-
pănită de acest princip de trei veacuri încoace, și el
neagă totul, zguduie totul și protestează în contra a
tot ce există. Pe fruntea de aramă a acestui monstru
stă scris: „Nu!” Acest cuvântul e adevăratul titlu al
cărții lui Locke, care, la timpul său, poate fi privită
ca prefața întregii filozofii a veacului al 18-lea, ce e
cu totul negativă și, prin urmare, însăși nimicnicia¹⁾.
Filozofia nu cunoaște balsamul mângăerii. Ea poate
numai să usuce inima și s'o împietriască, și după ce
l-a împietrit pe om, crede a fi făcut din el un filozof²⁾.

Nu credeți? Întrebați-l cu toții pe ilustrul nostru
frate Ioan Slavici, care a pățit-o, sau citiți foarte in-
teresanta scriere „*Fapta omenească — scrisori adre-
sate unui tânăr*” în foia ziarului Tribuna din Sibiu,
anul 1888, pag. 969—1154.

Iată adevăratele lanțuri!!

De aceea foarte bine zice contele de Maistre, că
„*cine grăiește ori scrie, pentru a-i lua unui popor o*

¹⁾ Vezi mult lăudata carte „Abendstunden zu St. Petersburg,
Ioseph von Maistre, Frankfurt a. M. 1824”, tom I, pag. 419 și 429.

²⁾ Ibid. pag. 251.

dogmă națională, acela e de spânzurat ca un hoț, care prădă o casă".¹⁾

Încă numai unele puține date despre roadele moderne ale filozofiei din biata Francie:

Acolo regulamentul școlilor populare e bazat pe legea din 20 Martie 1882, dată pe timpul ministrului de instrucție Jules Ferry. Legea aceea statorosește pe de o parte sila școlară, iar pe de altă parte școala neconfesională. Gazetele învățătorilor scriu, fără stihială, că „credința în Dumnezeu trebuie stărpită din inimile copiilor ca o buruiană rea, și numele lui Dumnezeu trebuie eliminat din toate cărțile de școală”. În „Voix de Primaires”, un organ foarte lătit al învățătorilor, aflăm ideea: „Ieri scutul nostru a fost Dumnezeu, astăzi e statul, două ființi deosebite, cari însă de o potrivă ne frământă creierul și de o potrivă îi imprimă sigiliul rușinos al degradării de sine și al robiei”. Învățătorii confiscă catehismele școlarelor. Ei nu le dau testimoniile, dacă iau parte la sânta liturgie și la sânta Cuminicatură. În anul 1882 s'au constatat, între școlari, 16 mii, iar în 1892, 41 mii de cazuri criminale. Nu de mult demisionatul ministru de instrucție Briand a fost silit să declare, pe baza datelor statistice, că 25—26 procente din populațiunea Franciei trebuie socotită ca absolut necultivată. Noțiunea de „patrie” amenință a dispărea cu totul din învățătoria franceză, și militarismul, odinioară fala poporului francez, este acum obiectul de dispreț al cercurilor largi.²⁾

Iată adevăratele lanțuri!!

O, de am înțelege noi Românii, că e timpul săprem să părăsim starea zburdălniciei copilărești, și să ne întoarcem la spiritul legii lui Cristos, singurul merit să ne ducă la maturitatea bărbăției depline și la deplina libertate, căci numai „unde e Spiritul Domnului, acolo e slobozenia” sau libertatea (II Cor. 3, 17), și numai popoarele primitoare de acest spirit al umilinței au puteri insutite, precum pilda vie ne sunt Germanii și Englezii. Când știm că „umilința”, cum zice sântul Ioan Gură-de-aur — „este o scară”, pe care, „cine și-o pune la îndemână, își poate ridica clădirea deplinătății ori cât de sus ar voi”; și când știm că numai umilința creștinească ne învață, că precum „Dumnezeu și-a pus sufletul pentru noi”, așa „și noi sântem datori să ne punem sufletul pentru frați” (I Ioan 3, 16) și „bucuroși să cheltuim și să ne cheltuim și pe noi pentru sufletele fraților” (II Cor. 12, 15) — oare cine mai poate nega solidaritatea și puterea uriașă, la care am ajunge noi Românii, dacă cu toții, câți sântem, ne-am „robi toată mintea spre ascultarea lui Cristos!?” (II Cor. 10, 5). Și când știm că numai „cuvântul Dumnezeului nostru rămâne în veci” (Isaia 40, 8), căci numai „cuvintele Domnului (sunt) cuvinte curate, argint cu foc lămurit de șapte ori” (Pslm 11, 6), deci numai ele pot face curățenie și rânduială deplină în sufletul nostru, pe când cuvântul omenească

e trestie bătută de orice suflare a vântului, precum cetin: „nu sunt sfaturile Mele ca sfaturile voastre, nici căile Mele ca căile voastre, ci cât este cerul de parte de pământ, așa sânt căile Mele de căile voastre și cugetele Mele de cugetele voastre. Că precum se poartă ploaia sau zăpada din cer și nu se întoarce, până când adapă pământul și-l face de răsare și rodește și dă sămânță sămânătorului și pâine de mâncare, așa va fi cuvântul Meu, care va ieși din gura Mea, el nu se va întoarce către Mine desert, până va plini toate, câte am voi” (Isaia 55, 8—12) — oare care minte omenească să fie așa de nătângă, încât să nu voiască a-și supune voci lui Dumnezeu.

Fapt este, că Englezii și Germanii sânt astăzi fruntașii lumii. De ce? Pentrucă la dânsii să află cele mai multe suflete curățite și lămurite de cuvântul dumnezeesc, și pentrucă numai oamenii înzestrați cu astfel de suflete, chiar de ar fi ei și cei mai săraci, chizeșuesc pentru toată rânduiala cea bună și pentru toate, câte le trebuiesc în viață, precum și pentru tot binele în folosul fraților, pe când oamenii lipsiți de cuvântul dumnezeesc, chiar de ar avea toate bunătățile și bogățiile lumii, ei sigur le pierd, pierzându-se și pe sine și trăgând la pierzare și mulțime de nenorociți. Deci dacă dragă și scumpă ni-i viața indeobște, drag și scump trebuie să ne fie și cuvântul dumnezeesc mai mult decât orice din lume, căci „nici iarbă, nici nușoare, cuvântul Tău, Doamne, le vindecă toate” (Întel. Sol. 16, 12).

E în deobște știut, că în nici o specialitate de muncă omenească nu poți ajunge la perfecțiune, dacă nu te ocupi neșurmat cu ea și nu te adâncești tot mai mult în tainele ei. Și dacă toate ramurile de muncă cer ocupare continuă cu ele și adâncire în tainele lor, căci numai așa li să poate zmulge folosul cel mai mare, oare cu cât mai multă ocupare și adâncire nu trebuie să ceară ramul de muncă cel mai important, anume purificarea cea mai deplină a sufletului, singura chizeșie, ce garantează dezvoltarea vieții în tot înțelesul cel mai bun al cuvântului, și prin urmare binele cel mai mare și fericirea cea mai înaltă, la care omul dorește să ajungă!? Sufletul e temelul. Dela dânsul atârna fericirea sau nefericirea. Tot binele material, fără de adevăratul bine sufletesc, ar fi numai o armă de distrugere atât pentru indivizi cât și pentru popoare. Eu sânt adânc convins, că dacă s'ar da țaranilor noștri întreg pământul românesc din ziua de astăzi, și dacă ei, în privința culturii umanistice, ar ajunge să fie cei mai înaintați dintre toate popoarele lumii, ar ocupa toate stările sociale, și fiecare ar avea studii academice complete și adevărate prin testimoniile de examene escelente, dar, în schimb pentru tot binele acesta material și spiritual, li-ar lipsi cu totul numai moralitatea, care izvoarește din spiritul legii lui Cristos, viața lor nu s'ar mai putea numi viață, ci moarte. Căci „afară de religiunea (lui Cristos) și moralitatea (ce rezultă din ea) nu este virtute,

¹⁾ Ibid, tom II, pag. 130.

²⁾ „Blitzlichter auf die „Freie Schule“ in „Bukowiner Volksblatt“, Nr. 190, Cernăuț 1909.

nici fericire, nici viață, ci numai ticăloșie, ură, corupțiune, nefericire și moarte. Exemple de acest fel avem o mulțime dinaintea ochilor noștri, începând întâi dela starea noastră de astăzi, care este numai rezultatul disprețului religiei și moralității. — Ce fericire, ce viață poate să mai fie acolo, unde nu este nici adevăr, nici dreptate, nici libertate, nici iubire, nici sinceritate și nici un sentiment moral. Acestea numai în religie și în moralitate pot fi, numai prin ele se pot câștiga. Nu credem că vre-unul din noi va avea curajul să nege în conștiința sa, din contră credem că cu toții trebuie să recunoaștem, că puțin preț dăm religiei și moralității. Aceasta dovedește destul de învederat răceala cea mare, în care ne aflăm câtră aceste două elemente de viață. Tot așa de puțin preț punem și pe sentimentul național. Acesta își primește viața și puterea dela sentimentul religios și moral. În ce măsură va fi dezvoltată și prefăcută în suc și în sânge religiozitatea și moralitatea într'un individ, într'o națiune, tot în acea măsură, nici mai mult nici mai puțin, va fi și naționalitatea.¹⁾ — Deci numai „sarea bisericii este în stare să scutiască pe un popor de putrezirea morală. Cultura umanistică, fără de creștinism, se sfârșește numai decât cu baia de sânge a revoluției și a comunei. Nu e nici o îndoială, că realizându-se odată urșitele amenințătoare ale viitorului, învingerea va fi acolo, unde e puterea mai mare a credinței. Căci istoria tuturor timpurilor a dovedit, cât de adevărat a vorbit Tocqueville, zicând că un popor, care voiește să fie liber și tare, trebuie să creadă, și un popor, care nu voiește să creadă, trebuie să serviască.”²⁾ E dar ușor de înțeles, de ce sântul Vasile zice, că dacă cel îndatorit să vestească cuvântul dumnezeesc „va lipsi a binevesti, să să socotiască ca ucigaș de oameni” (Reg. brev. Interrog. 45). A binevesti sau a vesti bine va să zică aici a vesti tot ce e de lipsă, precum zice și Isus Cristos: „Mergeți și învățați toate neamurile... învățându-i pe ei să păzască toate, câte am poruncit vouă” (Mat. 28, 19 și 20).

Dar să ne oprim puțin la întrebarea de tot importantă: Cum să vestește cuvântul dumnezeesc, în timpul de față, poporului român de pretutindeni?

Eu susțin cu toată convingerea, pe baza experienței ce o am, că nici un preot român nu e nici pe departe deplin pregătit și însuflețit pentru împlinirea acestei mărețe misiuni în tot înțelesul cuvântului „împlinire”. Căci toate institutele noastre de creștere preoțască, câte le avem, indică viitorilor vestitori ai cuvântului dumnezeesc, în puținii ani destinați pentru pregătirea și formarea lor, în liniamente foarte generale, numai căile, pe cari ei înșiși trebuie să meargă toată viața, dacă pe de o parte vreau să ajungă la deplinătate atât față cu sine, cât și față cu atât de sfântă și cu atâta responsabilitate împreunată datorie, de a și pune sufletul pentru oile ce au să le pască, iar pe

de altă parte nu vor să se vădiască înaintea conștiinței lor și înaintea lumii ca adevărați *năimiți și ucigași de oameni*. Fără de voie mi să lădească aici cuvintele prorocului Iezechiel:

„Și au fost cuvântul Domnului câtră mine: Fiul omului, proroceste câtră păstorii lui Izrael, proroceste și zi păstorilor: acestea zice Domnul, Domnul: O, păstorii lui Izrael, au se pasc păstorii pe sine? au nu pe oi le pasc păstorii? Iată, laptele îl mâncați și cu lâna vă îmbrăcați și ce e gras junghiați și oile Mele nu le pașteți. Pe cea slabă n'ați întărit-o și pe cea bolnavă n'ați vindecat-o, și pe cea zdruncinată n'ați legat-o și pe cea rătăcită n'ați înturmat-o, și pe cea perită n'ați căutat-o, și pe cea tare a-ți asuprit-o cu osteneală. Și s'au răsipit oile Mele, nefiind păstori, și s'au făcut mâncare fiarelor farinei. Și s'au răsipit oile Mele în tot muntele și în tot dealul înalt și peste fața a tot pământul s'au răsipit, și nu era cine să le caute și cine să le întoarcă. Pentru aceea, păstori, auziți cuvântul Domnului: Viu sunt Eu, zice Domnul Domnul, pentru că oile Mele s'au făcut pradă și au fost oile Mele mâncare tuturor fiarelor câmpului, nefiind păstori, și n'au căutat păstorii oile Mele, ci s'au păscut păstorii pe sine, iar oile Mele nu le-au păscut, pentru aceea, păstori, auziți cuvântul Domnului: acestea zice Domnul, Domnul: Iată, Eu asupra păstorilor, și vom cere oile Mele din mâinile lor” (34. 1—11). Ca în parenteză trebuie să observ, că cuvântul *păstor* din citatul de mai nainte înseamnă nu numai *păstor sufletesc* sau *preot*, ci în general orice *conducător al poporului*.

Ar fi din cale afară de dureros să zgădăresc, în acest capitol, toate ranele, ce ar încăpea în el și cari, în realitate, ne bântue în timpul de față. Mă mărginesc dar numai la constatarea în general, că dacă nici chiar preoții români de pretutindeni (eu nu știu cu câte și cu cari excepții de corbi albi) nu sânt deplin de vrednici pentru vestirea cuvântului dumnezeesc în tot cuprinsul său (*toate, câte am poruncit vouă*), și dacă există atâtea obstacole locale, ca de pildă lipsa de biserici corăspunzătoare împr. jurărilor și altele, ce zădărnicesc de-a dreptul împlinirea acestei misiuni — atunci rezultă de sine *constatarea apodictică*, că în nici una din comunele românești de pretutindeni nu să află toate condițiile, ca începând dela toți copiii și până la toți oamenii în vârstă, nici unul din ei să nu se poată plânge sau dezvinui vre-odată, că n'au avut prilejul să se sature de toată mîna cerească a cuvântului dumnezeesc.

(Urmează)

Fondul preoțesc de penziune

§-ul 8 precum și toate celelalte, în care să vorbește de impunerea cu cercetarea disciplinară și încasarea cu sequestrarea venitelor, să rămână afară; iar în schimbul acestora

§-ul 12 să se modifice așa: Dacă un membru

¹⁾ „Biserica adevărată și chemarea bisericii române, de arhimandritul N. Iliescu-Sprânceană, București 1868, pag. 93.

²⁾ Hettinger „Dogmele creștinismului”, Candela 1886, pag. 190.

nu a solvit taxa 3 ani, își pierde dreptul la pensiuă, dar nu și de la ajutorul văduvelor și orfanilor, a căror taxă, dacă nu se poate încasa pe altă cale, să se încasseze împreună cu rambata din lăsaământul preotului răposat, dar numai pe 10 ani și care îndreptățește la ajutoarele minimale de 480 c. anual. Aceste modificări le reclamă împrejurarea că nu cumva mai târziu sporindu-se sarcinile fondului, fondul să aibă la dispoziție numai restanțe și decise disciplinare, cu care nu poate plăti nimic, neprimindu-le nime de bani buni.

§-ul 11 să se întregească cu: Numai pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor taxa anuală de 15 coroane de fiecare membru.

§-ul 17 să se determine mai apriat care sânt capelanii ad personam și.

§-ul 18, care este o dejuicare a §-ului 17, că adevărat dacă preotul are capelan încă înainte de a se pensiona, numai după 5 ani să se capete penziunea — să rămână cu totul afară.

§-ul 19 ajutoarele minimale pentru văduve să se statorească cu 480 c. dupăcum s'a reclamat mai de mult căci 10 fl. lunar nu sânt de trăit. Aceste ajutoare le primesc văduvele fără copii după 10 ani, cele cu copii și după 5 ani sporindu-se după cei 10 ani de fiecare an cu 4 c.

§-ul 33 să rămână cu totul afară. În locul acestuia să se ia și noi precum să se și modifice §-ul 5.

Deoarece preoțimea ca membrii ai fondului nu este de fel reprezentată în corporațiunile bisericești, deci fondul nici nu poate rămânea exclusiv în administrarea acestor corporațiuni. Autoritatea bisericească are a sta deasupra, a controla și executa decisele, iar administrarea însăș să o poarte preoțimea singură care este interesată așa precum să administrează și fondul de penziune al notarilor din comitatul Caraș-Severin. — În înțelesul acesta:

§-ul 5 să se modifice: Fondul să administrează de Conzistorul diecezan cu concursul preoțimei. Preoțimea ia parte la administrarea fondului în conferințele tractuale și prin delegații acestora în comitetul central după normele următoare:

§ nou. În conferințele tractuale iau parte toți preoții înscriși la fond sub conducerea unui președinte ales din sânul lor. Această conferință să țină odată pe an. În conferință votează fiecare personal și decisele să aduc cu majoritate de voturi. Dacă voturile sânt egale, votul președintelui decide. Despre fiecare ședință să poartă protocol.

Agendele conferinței sânt:

1. Poartă în evidență membrii fondului și familiile lor, după care evidență subșterne o copie comitetului central.

2. Întreținând lipsa de penziuni sau ajutoare, face propuneri comitetului central subșternând documentele delipsă. Tot așa rezolvă eventualele reclamații.

3. Controlează ca fondul să se administreze în înțelesul statutului și deciselor.

4. Examinează și face observări la bilanț și raportul comitetului central.

5. Face propuneri în privința plasării banilor.

6. Să îngrijește de încassarea taxelor.

7. Alege din sânul său 3 delegați ordinari și 3 suplenți pe 3 ani, cari pe rând au a reprezenta tractul în comitetul central. Membrii vechi să pot realege.

8. Tot prin acești delegați dă în arendă sesiunile parohiale reduse și primește raportul asupra lor.

§-nou. Comitetul central constă din președinte numit de Conzistorul diecezan, din fisc, notar și 11 delegați ai tractelor.

Președintele convoacă ședința în organul oficial cel puțin cu 8 zile mai înainte indicând obiectele pertractănde; prezidiază ședința, subscris cu notarul și bărbatul de încredere protocolul; contrasignează cu notarul toate actele și reprezintă fondul.

Notarul să alege pe 3 ani. El compune proto-coafele și actele precum și raportul amănunțit despre starea fondului pe baza bilanțului primit dela senatul episcopesc și a evidenței preoților. Pentru acestea i-să votează o remunerațiune anuală de 200 coroane.

Comitetul central ține regulat o ședință anuală, și adevărat înainte de Sinodul eparhial. Pentru ca decisele să fie valide să cerc prezenta cel puțin a 6 membri. Dacă persoanele oficioase sânt împedecate a lua parte la ședință, membrii prezenți își aleg un președinte și notar ad hoc. Dacă voturile sânt egale, decide votul președintelui. Dacă concluzele nu să aduc cu unanimitate voturile sânt a să însășmnia nominal.

Agendele comitetului central sânt:

1. Prin esmiși săi examinează socoțile în original, le pertractează apoi împreună cu raportul, le publică în foaie și subșterne Sinodului eparhial.

2. Statorește penziunile și ajutoarele luând cât să poate în considerare decisele conferențelor și subșterne deesele Conzistorului spre executare.

3. Decide în privința elocării banilor.

4. Propune conferențelor îmbunătățiri și modificări ale statutului și după acceptarea lor le subșterne Sinodului eparhial.

Cu aceste modificări nu voesc a afirma, că s'ar fi exhaustat totul și proiectul ar fi un ideal. Am căutat mai mult modul prin care s'ar putea împăca întreaga preoțime. Cei însuflețiți își vor asigura viitorul dupăcum doresc fără a vătămă drepturile colegilor lor. Cei bătrâni vor fi scutiți de sarcini zădarnice fără a reține în loc pe colegii lor. Și astfel cu consenzul tuturor să va înjheba odată și acest fond atât de mult dorit.

E drept, fondul la început nu va avea atâția membrii, dar în schimbul acestora nu va avea nici sarcini și câți vor fi, vor fi toți însuflețiți și și vor împlini cu scumpătate datorințele lor fără a molesta autoritățile bisericești cu cercetări disciplinare. Iar cu timpul toți preoții vor fi membri ai fondului și fondul întărindu-se va putea satisface tuturor dorințelor. Să nu să peardă din vedere: Tot începutul este greu și toate lucrurile mari au făcut această cale.

N. Jurca.

Nr. 1037—1909.

Convocare

În senzul §§-lor 23 și 25 din statute membrii Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român să convoacă la.

Adunarea generală ordinară

în Sibiu, în zilele de 12 și 13 Octomvrie n. 1909.

Programul adunării:

Ședința I.

Marți. la 12 Octomvrie st. n. la orele 10¹/₂ a. m. în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii”.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Înscrierea delegaților prezenți.

prelegeri: însoțiri de tot felul, îndeosebi însoțiri de producțiune și valorizare, agenți și biblioteci populare, împărțind totodată cărți între popor și ocazional adunând obiecte pentru „Muzeul Asociațiunii“.

d) va avea să scrie conferințe model și broșuri din domeniul agriculturii pentru biblioteca populară a „Asociațiunii“.

c) va ocupa și postul de econom al „Asociațiunii“.

II. Retribuția agronomului va fi:

a) salar anual de K 2000. plătit în rate lunare anticipative.

b) cu ocazia călătoriilor va primi o diurnă de K 6. și cheltuețele de drum (în tren bilet de cl. II).

c) pentru broșurile care le va publica în biblioteca populară a „Asociațiunii“ va primi, conform condițiilor stabilite K 40. de coala tipărită.

III. Ceice vor să concureze la acest post au să dovedească:

a) că sânt de naționalitate română, prin certificatul de botez.

b) că au terminat o școală de agronomie superioară sau medie și

c) că au făcut cel puțin un an de practică.

Petițiile sânt a se înainta până la 1 Noembrie n. a. c. comitetului central al „Asociațiunii“ (Sibiu, Str. Morii Nr. 6).

IV. Agronomul să va angaja provizor cu începere dela 1 Ianuarie 1910.

Sibiu, din sedința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român,” ținută la 2 Septembrie n. 1909. 1--2 [47]

Iosif Sterca Șuluțu m. p. Oct. C. Tăslăuanu m. p.
- prezident. secretar.

Știri

Înscrierile la institutele diecezan s'au terminat Joi la 31. c. S'au înscris în institutul teologic 24 elevi, în cel pedagogic 18 elevi.

Începerea anului școlar s'a făcut Vineri în 4. I. c. După rugăciunea chemării Duhului sânt — săvârșită de preotul *Gheorghe Buru* — profesorii și elevii s'au adunat în institutul diecezan. Directorul institutului ține o vorbire arătând datoriile elevilor către profesorii lor (respect, afecțiune și încredere), să cetesc legile școlare, să aranjează cursurile în sale; iar prelegerile s'au început Sâmbătă în 5 I. c.

Revizuirea Bibliei. Ziarele din București aduc știrea că s. Sinod se ocupă cu revizuirea Bibliei vrând să facă o ediție în 500 mii de exemplare, ce au să fie răspândite în comunele rurale. Comisiunea de revizuire constă din arhierii Meletie Galațanul și Sofronie Craioveanu.

Adunarea generală a Societății femeilor române pentru regularea și înfrumusețarea Cimiteriului gr. or. rom. în Caransebeș, s'a ținut în 1 Sept. a. c. v în localitățile școlii române din loc. Vicepreședintele societăți Dr. Dimitrie Cioloca în frumoase cuvinte își reamintește de răposata prezidentă, Dna Elena de Iacobich, de a cărei societăți după protoctarea în modul cel mai liniștit al obiectelor puse la ordina zilei, s'a ales noul comitet, pre cum urmează: președent, Dl Dr. Dimitrie Cioloca, notariu Dl Izodor Tătaru, casar D

Petru Valapescu, iară membrele în comitet Dnele: Maria Balan, Elena Tărzii, Eugenia Brodacky, Calina Lazaroni, Ida Lazaroni Maria Marici, Catarina Segvens, Ana Franz, Iuliana Baescu, Lucreția Fărdean, Conda Otman, Elena Beuca, Lenci Biju. După adunare toți cei prezenți în corpore au cercetat mormântul Dmnei Elena de Iacobich.

Dela Academia. Academia Română s'a început ședințele ordinare la 5 I. c.

Societatea pentru fond de teatru la adunarea generală din acest an va avea și o expoziție de țesături și cusături românești lucrate în atelierul reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoara. Aproape toate obiectele spune sunt de vânzare, și anume: costume, plăci pentru bluze și cămeși de noapte pentru bărbați, surtici pentru copii, jiluri cu cusături pentru domni, garnituri de fețe de masă pentru cafea și ceai, covoare, perdele, ștergere, ornate bisericesti și tot felul de țesături și cusături de podoabe pentru altare, tetrapoade și poicoane, tablete, fugătoare, acoperitoare de pâne, de credenț și tot felul de țesături pentru menaj ca ciarciafuri de pânză, măsurite, ștergere de pâne, de farfurii, pahară etc. Să primesc și comande.

Mulțămire publică. Membrii comitetului și epitropiei parohiale din Cubin au dăruit sântei biserici din Panciova 11 coroane, adică unsprezece coroane, care sumă am depus-o pe numele bisericii la banca Panciovană din Panciova în libelul de depunere Nr. 29 Să exprimă mulțămire donatorilor. Satu-nou 26 August 1909. *Trifon Miclea*, protopresbiter.

Mulțămire publică. Comitetul parohial din Coșava își împlinește datoria sa creștinească, a mulțămii și pe această cale tuturor acelor Prea Sțimați Domni, cari au binevoit a ținde ajutorul lor, spre scopul reparării bisericii noastre, subscriind colecta întreprinsă în Făget, cu prealabila permisiune verbală a demnului și de toți iubitorului nostru primpretore Schönerfeld, carele cunoscând cu deamăruntul toate împrejurările comunelor sale cercuale, a binevoit a încuviința în scopul acesta colectarea, care a avut următorul rezultat: S'au adunat de tot 142 cor. 24 fil. dela mătorii donatori: Léway Antal notar în Coșava și Institutul de credit Făgetana în Făget câte cu 20 coroane; Facseti Takarekpenztár și Reibnagl Ferencz proprietar în Făget câte cu 10 coroane; Kiss Ferencz notar Facseti Népbank, Dr. George Gërda avocat și Mailänder Rafael comerciant toți din Făget câte cu 5 coroane; Sebastian Olariu protopresbiter, Gaita avocat, Simonescu pictor câte cu 4 coroane; Ana Angel văduvă de învățator din Coșava cu 3 cor. și 4 fileri; Gloria societate comercială în Făget, Mohiló Árpád comerciant, Basaraba Gáza executor, Hirschl Dávid és fiai, Komlosi Béla, Fischmann toți din Făget, Dobrov Adolf notar în Curtea și Dobrei Arsenie faur în Birkis câte aă 2 coroane; Wesztermajer Frigyes Ifj. comerciant, Schreiner József, Honig Arthur, Wiener, Dr. Schéer avocat, Orthmajer József farmacist, Csókány Gyula învățator dirigită la școala de staf, Novák Imre comerciant, Kóvári József tâlpár, Otter Géza proprietar, Kriván János proprietar, Dr. Virág Ferencz not. public, Bacso Géza, Dr. Gál János avocat, Kohn Manó comerciant, Deutsch Géza comerciant, Vasile Nicorescu învățator în penziune, George Glava exactor cercual, Ungár János, Romai József, N. N. toți din Făget, Házi, Voda Iulian și Klein Mór din Lugoj, Valeriu Florescu din Rachita, Alesandru Iclozan învățator în penziune din Bichigi, Matuska József, Stempel Victor din Gladna-germană și Moldován Sándor din Gladna-română câte cu 1 coroană; N. N. și N. N. câte cu 40 fil. N. N. și N. N. câte cu 20 fileri, iar Octavian Angel comerciant ne-a donat o candelă în preț de 15 cor. Traian Todericiu epitrop o candelă în preț de 5 coroane și mai multe creștine încă o eandelă în preț de 5 coroane. Dumnezeu să le răsplătească cu darul bunățății Sale trimițându-le tuturea bucuria aceea, carea noi o am avut la primirea acestor dăruiri marimonioase. Coșava 30 August 1909. În numele comitetului paroh: *Antoniu Angel* preot și președinte.

Curs practic de limba maghiară. pentru cl. 4, 5 și 6 a școlii primare, scris de dl *Iuliu Vuta* în conformitate cu noul plan ministerial emis cu ordinul de sub Nr. 120000/1908 a apărut în ediția a V și să poate comanda și dela librăria noastră diecezană, cerând ediția cea nouă.

Cel mai nebul. Un rege chemând la sine pe nebunul său de curte, i-a predat ca semn al ocupațiunii sale un băț, sculptat frumos cu figuri și i-a zis: „Acest băț ai să-l porți până atunci, până când vei găsi un nebul mai mare decum ești tu”. După această a trecut mult timp. Odată se bolnăvește regele așa, că în tot momentul să aștepta moartea lui. În această stare intră nebunul la dânsul și îi zice: „Dar cum-i tăicuțule?” „Rău, foarte rău”, răspunde regele. „Trebuie să călătoreșc și n'as vrea, dar nici nu cunosc țara în care trebuie să merg și nu știu cum îmi va merge acolo”. „Așa, așa! Hm! Lucru șod. Dar de bunăsamă tu ai știut că odată trebuie să călătorești?” „Da, firește. Acea am știut prea bine”. „Și tu nici nu te-ai pregătit de călătorie?” „Nu!” „Atunci tăicuțule ia ține bățul; un nebul mai mare decum ești tu; nici nu este”.

O fabulă. Un leu legase prietenie cu un panter, o hienă și un șacal. Umblând toți prin o pădure, găsesc o oaie și o omor. „Cine ne împarte carnea?” întrăbă leul. „Șacalul” răspund ceilalți deodată, „căci el e mai mic”. După ce acesta împărți carnea în 4 părți egale, le zise: „Să vină fiecare și să-și ia partea”. „Care e partea mea” întrăbă leul. „Sânt egale, ia care poțtești”. „Șacal” îi zice leul, „tu nu știi să împarți”. Și cu o lovitură de labă îl ucise. După ce văzură, că șacalul e mort, căutară pe altul să împartă. „Eu vreau să împart”, zise hiena. Ea puse șacalul lângă carnea de oaie și toată o împărți în 6 părți. Leul îi zise: „Noi sântem numai 3 pentru ce ai făcut 6 părți?” Hiena îi răspunde: „Partea 1-a e a leului, a 2-a e a ta, a 3-a a ochiului roșu (așa să mai numește leul la poporu Toareg, dela-care este luată fabula). „Cine te-a învățat să împarți așa”, întrăbă leul. „Lovitura, care omori pe șacal”, răspunde hiena.

Miere de stup curată, prima calitate, din stu-
vânzare în quant de 800 kgr. la prețul român

IOAN JUCOS, Szervesty (u. p. Karánsebes).

În vase de tinichea de 5 kgr. încă să poate procura cu 7 cor. franco. Calitatea excelentă a mierei o adeverește *medalia de aur*, diplomă de onoare, obținute la expoziția din București din a. 1906, precum și o mulțime de scrisori de recunoștință dela persoane distiuse din patrie și străinătate.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Ven. Conzistor diecezan ddo 5 August a. c. sub Nr. 4642 E ex 1909, se escrie licitațiune minuendă pentru pardosirea cu granito-terazzo a bisericii gr. ort române din comuna Cólnic (Kölnic), protopresbiteratul Bocșei.

Prețul de esclamarie este 1143 cor.

Licitațiunea să va ținea în 13/26 Septemvrie 1909 la orele 11 a. m. în școala conf. gr. ort. rom. de băeți din loc.

Doritorii de a întreprinde acest lucru să se prezenteze în ziua amintită, având a depune vadiul de 10% din prețul esclamării în bani gata ori în hârtii de valoare.

Specificațiunea de măsuri și spese precum și condițiunile de licitațiune să pot vedea în orice zi la subscrisul notar al com. parohial.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de preferință asupra acelor măestri întreprinzători, în cari va avea mai multă încredere. Întreprinzătorul nu are drept de a pretinde diurne sau viatic și spese de călătorie.

Întreprinzătorul este îndatorat să rebonifice comunei bisericești speșele de 100 cor. avute cu compunerea specificațiunii.

Cólnic în 15/28 August 1909.

Traian Băiaș
preș. com. par.

Sofronie Andrițoi
not. com. par.

Înconțelegere cu administratorul protopop. tractual: *Petru Ieremia*.
3—3 [11]

În urma încuviințării Ven. Conzistor diecezan de ddo 28 Noemvrie 1907 Nr. 5559 E să publică licitațiune minuendă pentru acoperirea de nou și repararea s. bisericii gr. ort. rom. din comuna **Prisaca**, protopopiatul Caransebeșului.

* Trimise de preotul *N. Jurca* din Cires.

Licitațiunea să va ținea Duminică în 13/26 Septemvrie 1909 la 11 ore a. m. în localitatea școalei confesionale din loc.

Prețul de esclamarie este 1044 coroane.

Lemnele, varul, nășipul și țigla să afle toate la fața locului. Doritorii de a licita au să depună în bani gata, vadiul de 10% din prețul de esclamarie.

Planul de specificațiunea de spese să pot vedea la președintele comitetului parohial.

Prisaca din ședința com. parohial la 30 August 1909.

Visantie Babeu
preș. com. parohial.

Petru Catalincea
epitrop.

Concurs

Pentru întregirea postului de învățator de la școala confesională gr. ort. rom. din **Srediștea-mică**, protopresbiteratul Vârșăului să escrie în urma deciziei Venerabilului Conzistoriu diecezan din 18/31 Iulie a. c. Nr. 4504 Sc. concurs cu termen de 30 de zile dela publicarea în Foia diecezană.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar anul de 1000 cor.
2. Cuartir gratuit în edificiul școlar cu grădină de legumi.
3. De la fiecare înmormântare unde va fi poțtit 1 coroană.
4. De la fiecare parasta 1 coroană.

Alesul învățator este îndatorat a purta cantoralul în și afară de biserică, și a instrua tinerimea școlară în cântările bisericești. Mai departe a purta scripturistica ca notariu al comitetului și sinodului parohial și a compune socoțile bisericești și ale cultului fără altă remunerațiune.

Pentru servicii în alte comune comuna bisericească nu acordă nici un emolument.

Recurenții au a-și subșterne resursele lor adresate comitetului parohial Prea Onbratului oficiu protopresbiterat al Vârșăului și a se prezenta; dar numai odată, în vreo Duminică sau sârbătoare în Sf biserică, cu eșepțiunea zilei de alegere, spre a-și arăta dexteritatea în cântare.

Srediștea-mică 3 August 1909.

3—3 [44]

Alimpie Mihai
preș. com. par.

George Jumanca
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Să escrie concurs pentru ocuparea postului de învățator la școala confesională gr. ort. română din **Căvâran**, protopresbiteratul Lugoșului cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foia diecezană” cu următoarele

Emolumente:

1. Salar în bani gata 740 cor.
 2. Venitul dela 2 jugere de pământ dela intravilan și lemne 260 coroane.
 3. Pentru scripturistica și conferință 30 cor.
 4. Dela înmormântări unde va fi poțtit 1 cor.
 5. Cortel liber și aparținătoarele cu grădină de legumi.
- Alesul învățator este îndatorat a purta cantoralul în și afară de biserică, a purta scripturistica comitetului și sinodului parohial, a compune socoțile cultului și bisericii.

Pentru servicii învățătorești prestate în alte comune comuna bisericească nu acordă nici un emolument.

În candidație vor fi luați numai recurenți cu calcul bun.

Doritorii de a ocupa acest post, au a se prezenta în s. biserică în vre-o Duminică sau sârbătoare și a-și subșterne petițiile Prea On. Down protopresbiter tractual Dr. George Popoviciu în Lugoș.

Căvâran în 4 Septemvrie 1909.

1—3 [52]

În conțelegere cu mine: Dr. George Popoviciu protopresbiter.

Să escrie concurs pentru ocuparea postului de învățator la școala gr. ort. română din **Răcășdia**, protopresbiteratul Bisericii-albe cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foia diecezană” cu următoarele

Emolumente:

1. Salar în bani gata 1000 coroane.
2. Cortel în natură.

3. Cvinvenale conform dispozițiilor cuprinse în §. 2 și 3 al art. de lege XXVII din anul 1907 cu începerea dela ocuparea postului.

4. Paușal pentru scripturistică 10 coroane.

5. Spese pentru conferință 20 coroane.

Alesul învățător este îndatorat a purta cu ceilalți învățători cantoralul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântarea bisericească din clasa lui.

Pentru serviciile prestate în alte comune comuna bisericească nu acordă nici un emolument.

Recurenții au a-și subterne recursesle Prea On. Oficiu protopresbiterial din Biserica-albă fiind adresate comitetului parohial din Racașdia, au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare, dar nu în ziua alegerii. 1—3 [51]

În conțelegere cu oficiul protopresbiterial.

Pre baza deciziei comitetului parohial din **Zorlențul-mare** dtdo 23 August a. c. să escrie concurs pentru întregirea definitivă a postului de învățător la ambele clase dela școala confesională gr. ort. rom. din aceasta comună, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în Foaiă diecezană.

Emolumentele înpreunate cu acest post sunt:

1. Salari în bani 600 cor.

2. Pentru lemne pre sama învățătorului și pentru încălzirea salei de învățământ 190 cor.

3. Diurne la conferință și adunarea generale 50 cor.

4. Pentru scripturistică 20 cor.

5. Pentru servitorul școlai 30 cor.

6. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

Cortel cu două chilii, bucătărie, cămară, grajd, șopru și cocină, grădină de legumi și 1 juger pământ estravilan. Dela 1 Iulie 1910 să vor redica salarele la suma prescrică în lege.

Pentru servicii prestate în alte comune nu să acoarda nici un emolument.

Alesul respective aleșii învățători sânt îndatorați a instrua pruncii în cântările rituale și a conduce cântarea în și afară de biserică.

Doritorii cari voesc a reflecta la vreunul din aceste posturi, sânt avizați, ca rēcursele provăzute cu documentele preserise și adrese comitetului parohial, să le subștearnă Prea On. Oficiu protopresbiterial în Lugoj, și sânt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic.

Zorlențul-mare la 25 August 1909.

1—3 [50]

Comitetul parohial

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Conzistoriu diecezan din 3 Septemvrie 1907 și 13 Iunie 1909., să escrie concurs pentru parohia de clasa III din comuna **Seceni**, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaiă diecezană“.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 32 jugere catastrale.

2. Stola uzitată.

3. Birul de una măsură cucuruz sau 2 cor. dela fiecare casă.

Concurenții au a-și subterne concursesle lor, instruate conform statutului organic și regulamentului nou pentru parohii și adrese comitetului parohial din comuna Seceni, Prea On. Domn protopresbiter în Făget.

Concurenții sânt poftiți cu prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie.

Din ședința comitetului parohial gr. or. român din Seceni ținută în 5 Iulie 1909. 1—3 [49]

Gervasie Paulescu m. p. președinte

Romulus Ciulonescu m. p. notar.

În conțelegere cu mine: **Sebastian Olariu** m. p. protopresbiter tractual.

Pentru întregirea definitivă a posturilor de învățători la școalele confesionale gr. or. române din **Crivina**, **Homoșdia** cu filia **Coșăvița**, **Jupânești** cu filia **Băloșești**, **Mutnicul-mic** cu filia **Dragșinești**, **Petroasa**, **Povergina** și **Sarazani**, să escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaiă diecezană“.

I. Crivina.

1. Salar în bani gata 360 cor.

2. Pentru scripturistică 6 cor.

3. Pentru conferință 10 cor.

4. Lemne pentru foc 30 cor.

5. Cortel în natură cu grădină de jumătate jugăr.

II. Homoșdia — Coșăvița.

1. Salar în bani gata 332 cor.

2. Pentru conferință și adunarea generală 16 cor.

3. Pentru scripturistică 7 cor.

4. Pentru lemne 32 cor., pe sama învățătorului 16 cor. și pe sama școlai 16 cor., lemnele le va aduce și tăia comuna bisericească.

5. Pentru servitorul școlai 8 cor.

6. Dela înmormântări cu liturghie 1 cor., fără liturghie 40 fil.

7. 17 Hl. cucuruz în boambe.

8. Locuință liberă în edificiul școlai cu grădină de jumătate jugăr.

9. Jumătate jugăr pământ arător cu venit de 50 cor.

III. Jupânești — Băloșești.

1. Salar în bani gata 600 cor.

2. Pentru conferință 10 cor.

3. Pentru adunarea generală 10 cor.

4. Pentru scripturistică 10 cor.

5. Pentru lemne 30 cor., pe sama învățătorului 15 cor. și pe sama școlai 15 cor.

6. Dela înmormântări unde va fi poftit 80 fileri.

7. Locuință liberă cu grădină de jumătate jugăr.

IV. Mutnicul-mic — Dragșinești.

1. Salar în bani gata 328 cor.

2. 18 Hl. grâu.

3. 18 Hl. cucuruz.

4. Pentru conferință și adunarea generală 16 cor.

5. Pentru lemne 72 cor., pe sama învățătorului 24 cor. și pe sama școlai 48 cor.

6. Locuință liberă cu grădină pentru legumi.

V. Petroasa.

1. Salar în bani gata 440 cor.

2. Pentru conferință 12 cor.

3. Pentru scripturistică 12 cor.

4. Pentru lemne 34 cor., pe sama învățătorului 17 cor. și pe sama școlai 17 cor.

5. Locuință liberă în edificiul școlai cu grădină de 1/2 jugăr.

6. Un jumătate jugăr fânaț în hotarul comunal.

VI. Povergina.

1. Salar în bani gata 300 cor. în acest salar de 300 cor. sa cuprind și ajutorul revocabil de 100 cor. dela Venerabilul Conzistor diecezan.

2. Pentru conferință și adunarea generală 12 cor.

3. Pentru scripturistică 10 cor.

4. Pentru facerea socoșilor bisericeii și a cultului 20 cor.

5. 20 metri lemne de foc în natură aduse în curtea școlai pentru învățător și sala de învățământ.

6. 3 jugăre de pământ arător și fânaț cu venit de 20 cor.

7. Locuință liberă cu grădină pentru legumi.

VII. Sarazani.

1. Salar în bani gata 600 cor.

2. Adunarea generală și conferință 20 cor.

3. Pentru scripturistică 10 cor.

4. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

5. Locuință liberă cu grădină de un jugăr.

Învățătorii din comunele: **Homoșdia — Coșăvița**, **Jupânești — Băloșești**, **Mutnic — Dragșinești** au să țină prelegerile în mod alternativ.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoralul în și afară de biserică, a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a compune socoșile cultului și a bisericeii.

Pentru serviciile prestate înainte de ocuparea vreunuia din aceste posturi, comuncle nu acoardă alesului nici un fel de emolument decât cele indicate aici.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au a-și așterne petițiunile instruate conform normelor din vigoare în termenul deschis la oficiul protopresbiterial gr. or. român al tractului Făget.

Comitetul parohial dorește ca recurenții să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sânta biserică a respectivei comune, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua de alegere. 2—3 [48]

Făget, în 26 August 1909.

În conțelegere cu comitetele parohiale. **Sebastian Olariu** m. p. protopresbiter tractual.